

Przykładowe zestawy egzaminacyjne ilustrują stopień złożoności zadań i pytań testowych. Wskazane w zadaniach rozwiązania są rozwiązaniami wyłącznie ramowymi. Rozwiązania – co do zasady – powinny uwzględniać założenia podane w zadaniu, jednak mogą być one przez kandydata dookreślone lub skomentowane, jeśli uzna taką potrzebę. Na dzień egzaminu obowiązujący jest zakres wiedzy aktualnej, odpowiadającej zagadnieniom wyspecyfikowanym dla danego egzaminu w obowiązującej uchwale Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Przygotowując się do egzaminów, publikowane zadania należy więc wykorzystywać odpowiednio, pamiętając jednocześnie o tym, że nie wyczerpują one bogatej literatury przedmiotu.

ROZWIĄZANIA WZORCOWE

BLOK TEMATYCZNY I

Pytania testowe

- Dyskonto polega na:
 - potrąceniu odsetek z góry,**
 - inkasowaniu odsetek z dołu,
 - doliczaniu odsetek do kapitału.
- Przy kapitalizacji odsetek są one obliczane:
 - od pierwotnej wartości długu,
 - od wartości długu powiększonego o odsetki za poprzednie okresy,**
 - w zależności od umowy albo od pierwotnej wielkości długu albo od jego kwoty powiększonej o odsetki za poprzednie okresy.
- W celu utrzymania równowagi finansowej konieczne jest między innymi pełne pokrycie majątku trwałego co najmniej:
 - tylko kapitałami podstawowymi (np. zakładowym),
 - tylko wszystkimi kapitałami własnymi,
 - kapitałami własnymi i długoterminowymi zobowiązaniami.**
- Kredyt handlowy (tzw. kupiecki):
 - udzielany jest przedsiębiorstwu handlowemu przez bank na zakup towarów,
 - polega na odroczeniu przez dostawcę terminu uregulowania zapłaty na datę późniejszą niż termin dostawy,**
 - udzielany jest przedsiębiorstwu przez bank na sfinansowanie należności od odbiorców.
- Kredyt rewalwingowy jest kredytem bankowym:
 - każdego rodzaju udzielanym na krótki okres,
 - służącym finansowaniu inwestycji, z których przychody służą spłacie zadłużenia,
 - o określonej w umowie maksymalnej wysokości, odnawianym w ustalonym okresie w miarę jego spłaty.**
- W przypadku pełnego faktoringu, jeżeli firma faktoringowa (tj. faktor, będący instytucją finansową) nie zdołała zainkasować nabytej od faktoranta (przedsiębiorcy) należności wskutek niewypłacalności dłużnika faktoranta, to:
 - stratę ponosi zawsze faktor,**
 - stratę ponosi zawsze faktorant,
 - stratę z tego tytułu ponosi zarówno faktor, jak i faktorant, w rozmiarach ustalonych w umowie factoringowej
- Cedent wierzytelności jest:
 - osobą odstępującą wierzytelności innej osobie,**
 - osobą przejmującą wierzytelności od innej osoby,
 - osobą poręczającą wpłatę wierzytelności.
- W przypadku gdy bilans spółki akcyjnej wykaże stratę przewyższającą sumę kapitałów zapasowego i rezerwowych oraz jedną trzecią kapitału zakładowego, zarząd spółki:
 - powinien niezwłocznie sporządzić i wdrożyć plan restrukturyzacji,
 - obowiązany jest niezwłocznie zwołać walne zgromadzenie celem powzięcia uchwały dotyczącej dalszego istnienia spółki,**
 - obowiązany jest zwołać walne zgromadzenie celem ogłoszenia upadłości spółki.

9. W sytuacji gdy statut spółki akcyjnej nie reguluje sposobu podziału zysku, a akcje nie zostały całkowicie pokryte, wówczas zysk wykazany w sprawozdaniu finansowym, zbadanym przez biegłego rewidenta, przeznaczony przez walne zgromadzenie do wypłaty akcjonariuszom dzieli się:
- w stosunku do liczby akcji,
 - w stosunku do dokonanych wpłat na akcje,**
 - w stosunku do czasu pozostawania akcji spółki w obrocie.
10. W zawiązywanej spółce akcyjnej, która nie jest bankiem ani zakładem ubezpieczeń, akcje obejmowane za wkłady pieniężne powinny być opłacone przed zarejestrowaniem spółki:
- w pełnej ich wartości nominalnej,
 - co najmniej w połowie ich wartości nominalnej,
 - co najmniej w jednej czwartej ich wartości nominalnej.**
11. W spółce z ograniczoną odpowiedzialnością dywidendę wypłaca się w dniu określonym:
- uchwałą rady nadzorczej,
 - uchwałą wspólników,**
 - umową spółki.
12. Na stosowanie tzw. agresywnej strategii w zakresie zarządzania zobowiązaniami krótkoterminowymi może wskazywać występowanie w przedsiębiorstwie:
- ujemnego kapitału pracującego (obrotowego) netto,**
 - dodatniego kapitału pracującego (obrotowego) netto,
 - pogorszenia wskaźnika stopy zwrotu z kapitału własnego.
13. Zaletą miary Value at Risk (tzw. wartości zagrożonej ryzykiem) jest:
- określenie maksymalnej wartości straty, bez względu na prawdopodobieństwo jej wystąpienia,
 - użyteczność wyłącznie w analizach bankowych,
 - możliwość stosowania niezależnie od obszaru rynkowego funkcjonowania.**
14. Wyemitowane przez przedsiębiorstwo obligacje z tzw. warrantem umożliwiają obligatariuszowi (nabywcy):
- nabycie wskazanego waloru po określonej cenie,**
 - rolowanie obligacji na tych samych warunkach na następny okres,
 - przedłożenie obligacji do wykupu emitentowi po cenie nominalnej, w oznaczonych terminach bądź w przypadku wystąpienia pewnych zdarzeń.
15. W ocenie efektywności przedsięwzięć inwestycyjnych, NPV:
- oznacza stopą dyskontową, dla której IRR jest równa zero,
 - przy zastosowaniu danej IRR jako stopy dyskontowej, osiąga wartość równą zero,**
 - jest procedurą obliczeniową, która zakłada wykorzystanie stopy reinwestycji przepływów dodatnich równą IRR.
16. NPV:
- jest taką stopą dyskontową, dla której IRR jest równa zero,
 - można zawsze wyznaczyć,**
 - zakłada stopę reinwestycji przepływów dodatnich równą IRR.
17. Wartość wkładu pieniężnego utrzymywanego na koncie bankowym oprocentowanym na zasadach tzw. procentu prostego w kolejnych latach generują odsetkową korzyść:
- proporcjonalnie do długości okresu oprocentowania, bez jej kapitalizowania**
 - w wartościach ustalanych proporcjonalnie do długości okresu oprocentowania i następnie w kolejnych okresach kapitalizowanych,
 - której wartość z biegiem czasu, w kolejnych okresach naliczania tych odsetek, jest coraz niższa.

18. Koszt kapitału obcego po uwzględnieniu osłony podatkowej:
- abstrahuje od stopy podatku dochodowego,
 - jest ilorazem kosztu kapitału obcego przed uwzględnieniem osłony podatkowej oraz różnicy między jednością a stopą podatku dochodowego,
 - rośnie wraz ze wzrostem prowizji za zaciągnięcie kapitału obcego (ceteris paribus).**
19. Zasada inwestowania, jako jedna z podstawowych zasad finansów przedsiębiorstwa, mówi, że:
- nakłady inwestycyjne powinny przyrastać szybciej niż przychody,
 - inwestycja to nakład ponoszony na utworzenie, wzrost lub modernizację zdolności produkcyjnych,
 - przedsiębiorstwo powinno inwestować w aktywa, które pozwalają na uzyskanie stopy zwrotu większej od oczekiwań dawców kapitału.**
20. Rachunek procentowy „w stu”:
- wykorzystuje zasadę (podstawę) procentową zwiększoną,
 - wykorzystuje zasadę (podstawę) procentową zmniejszoną,**
 - najpierw wykorzystuje zasadę (podstawę) procentową zwiększoną, a następnie zasadę (podstawę) procentową zmniejszoną.

Zadania sytuacyjne

Zadanie 1

Założenia:

1. Bardzo wysoki popyt na nowy wyrób skłonił zarząd analizowanego przedsiębiorstwa do zakupu urządzeń produkcyjnych.
2. Koszt zakupu i zainstalowania urządzeń wyniesie 8.900.000 zł, a ich normatywny okres użytkowania wynosi 5 lat.
3. Roczna produkcja i sprzedaż przez 5 lat kształtować się będą na poziomie 3.900 ton.
4. Koszty zmienne wytworzenia 1 tony wyrobu wynoszą 1.800 zł, a cena sprzedaży wynosi 3.200 zł.
5. Koszty stałe to jedynie amortyzacja urządzeń. Stawka podatku dochodowego wynosi 19%.

Dyspozycje:

Obliczyć:

- 1) okres zwrotu projektu inwestycyjnego,
- 2) stopę zwrotu z projektu inwestycyjnego,
- 3) księgową stopę zwrotu z projektu inwestycyjnego,
- 4) NPV projektu wiedząc, że koszt kapitału zaangażowanego w projekt wynosi 7% i wskazać czy inwestycja jest opłacalna.

Rozwiązanie wzorcowe:

Wyznaczenie przepływów pieniężnych netto z projektu inwestycyjnego:

Dane:	
Cena (c)	3.200
Jednostkowy koszt zmienny (z)	1.800
Koszty stałe (S)	1.780 000
Produkcja i sprzedaż (x)	3.900

Obliczenie wpływów pieniężnych netto	
Przychody ze sprzedaży (c * x)	12.480 000
Koszty zmienne (z*x)	7.020 000
Koszty stałe (S)	1.780 000
Zysk ze sprzedaży	3.680 000
Podatek	699.200
Zysk netto	2.980.800
Amortyzacja	1.780 000
Wpływ pieniężny netto	4.760.800

Ad 1)

$$OZ = I : CF \quad 8.900.000 : 4.760.800 = 1,87 \approx 2 \text{ lata}$$

Inwestycja zwróci się po dwóch latach trwania projektu inwestycyjnego.

Ad 2)

$$R = CF : I \quad (4.760.800 \times 100) : 8.900.000 = 53,48 \%$$

Rocznie zwraca się 53,5% nakładu inwestycyjnego.

Ad 3)

$$ARR = Zn : I(2.980.800 \times 100) : 8.900.000 = 33,49 \%$$

Wygenerowany roczny zysk netto stanowi 33,49% poniesionych nakładów inwestycyjnych.

Ad 4)

Skumulowany współczynnik dyskontujący:

$$d_n = \frac{(1+r)^n - 1}{r(1+r)^n} = \frac{(1+0,07)^5 - 1}{0,07(1,07)^5} = 4,1002$$

Bieżąca wartość przyszłych wpływów pieniężnych:

$$PV = 4.760.800 \times 4,1002 = 19.516.950$$

$$NPV = PV - I = 19.516.950 - 8.900.000,00 = 10.616.950$$

Bieżąca wartość przyszłych wpływów pieniężnych przewyższa nakład inwestycyjny o kwotę 10,617 tys. zł. Inwestycja jest opłacalna.

Zadanie 2

Założenia:

1. Zakłady Młynarskie produkują dwa rodzaje mąki - z pszenicy i żyta.
2. Każdy rodzaj zboża nabywany jest u innego dostawcy.
3. W ciągu roku zużycie wynosi: 20.000 ton pszenicy i 8.000 ton żyta.
4. Zakupy i dostawy dokonywane są raz na miesiąc.
5. Ze względu na dbałość o jakość produktu (mąki), kolejna dostawa następuje po opróżnieniu silosów ze zboża pochodzącego z poprzedniego zamówienia. Koszty związane z każdą dostawą (transport, załadunek, rozładunek) wynoszą 450 zł.
6. Z uwagi na jakość produktu pszenica i żyto realizowane są odrębnymi dostawami.
7. Zapłata za zboże następuje w ciężar kredytu w rachunku bieżącym oprocentowanym 8% p.a. Tona pszenicy kosztuje 570 zł, a tona żyta 490 zł.

Dyspozycje:

Obliczyć:

- 1) roczny koszt utrzymania zapasów zboża przy zamówieniach/dostawach raz na miesiąc,
- 2) optymalną wielkość zamówienia (dostawy) poszczególnych zbóż oraz częstotliwość zamówień (dostaw),
- 3) oszczędności na kosztach jeżeli przedsiębiorstwo zastosuje optymalną wielkość zamówień (dostaw).

Uwaga: wyliczenia ilości zapasów/ partii dostaw zbóż zaokrąglają do pełnych ton, a liczbę dostaw – do pełnych jednostek.

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad. 1) Wyliczenie rocznego kosztu utrzymania zapasów

a) Wyliczenie średniego stanu zapasów.

Przedsiębiorstwo kupuje pszenicę raz na m-c, to przy zapotrzebowaniu rocznym równym 20.000 ton, co miesiąc musi kupić $20.000 \text{ ton}/12 \cong 1.667 \text{ ton}$

Przedsiębiorstwo kupuje żyto raz na m-c, to przy zapotrzebowaniu rocznym równym 8.000 ton, co miesiąc musi kupić $8.000 \text{ ton}/12 \cong 667 \text{ ton}$

Średni stan pszenicy = $1.667 \text{ ton}/2 \cong 834 \text{ ton}$

Średni stan żyta = $667 \text{ ton}/2 \cong 334 \text{ ton}$

b) Wyliczenie rocznego kosztu utrzymania zapasów (bez kosztów stałych magazynowania, które są nieistotne z punktu widzenia podejmowania decyzji o liczbie zamówień), wg wzoru:

Liczba zamówień x koszt realizacji zamówienia + średni stan zboża x cena zboża x koszt pozyskania kapitału

Roczny koszt utrzymania zapasów pszenicy: $12 \times 450 \text{ zł} + 834 \text{ ton} \times 570 \text{ zł} \times 8\% = 43.430,40 \text{ zł}$

Roczny koszt utrzymania zapasów żyta: $12 \times 450 \text{ zł} + 334 \text{ ton} \times 490 \text{ zł} \times 8\% = 18.492,80 \text{ zł}$

Łączny koszt utrzymania zapasów = 61.923,20 zł

Ad 2) Wyliczenie optymalnej wielkości zamówienia/partii dostaw oraz częstotliwości zamówień

Wyliczenia optymalnej wielkości zamówienia/partii dostaw dokonywane są wg wzoru:

$$Q_{opt} = \sqrt{\frac{2 \times S_n \times K_z}{c_j \times r_n}}$$

gdzie:

S_n – zapotrzebowanie w okresie,

K_z – koszty realizacji pojedynczego zamówienia,

c_j – jednostkowa cena materiału,

r_n – koszt kapitału.

Optymalna wielkość zamówienia/dostawy pszenicy:

$$Q_{opt_przen} = \sqrt{\frac{2 \times 20.000 \text{ ton} \times 450,00 \text{ zł}}{570 \text{ zł} \times 8\%}} \cong 628,28 \text{ ton}$$

Optymalna wielkość zamówienia/dostawy żyta:

$$Q_{opt_żyta} = \sqrt{\frac{2 \times 8.000 \text{ ton} \times 450,00 \text{ zł}}{490 \text{ zł} \times 8\%}} \cong 428,57 \text{ ton}$$

Zaokrąglając otrzymujemy optymalną wielkość zamówienia:

- pszenicy 628 ton,

- żyta 429 ton.

Wyliczamy optymalną liczbę dostaw:

- pszenicy $20.000 \text{ ton} / 628 \text{ ton} = 31,85 \cong 32$ dostawy w ciągu roku,

- żyta $8.000 \text{ ton} / 429 \text{ ton} = 18,65 \cong 19$ dostaw w ciągu roku.

Ad 3) Wyliczenie oszczędności na kosztach przy zmianie częstotliwości dostaw

- pszenicy = $32 \times 450,00 \text{ zł} + 628 \text{ ton} / 2 \times 570 \text{ zł} \times 8\% = 28.718,40 \text{ zł}$

- żyta = $19 \times 450,00 \text{ zł} + 429 \text{ ton} / 2 \times 490 \text{ zł} \times 8\% = 16.958,40 \text{ zł}$

Łączny koszt utrzymania zapasów = 45.676,80 zł

Oszczędności na kosztach przy zmianie częstotliwości dostaw:

Koszty przed zmianą 61.923,20 zł

Koszty po zmianie 45.676,80 zł

Oszczędności 16 246,40 zł

Zadanie 3

Założenia:

Inwestor rozważa ulokowanie znacznej kwoty pieniężnej na długi okres. Interesuje go, po ilu latach jego kapitał zwiększy się o 50%, przy czym analizie poddaje złożenie kapitału na:

- koncie A oprocentowanym na zasadach procentu prostego z obliczaniem odsetek na koniec każdego roku przy rocznej nominalnej stopie procentowej równej 6,00%;
- koncie B oprocentowanym na zasadach procentu złożonego z kapitalizacją na koniec każdego roku przy rocznej nominalnej stopie procentowej równej 5,00%;
- koncie C oprocentowanym na zasadach procentu złożonego z kapitalizacją na koniec każdego miesiąca przy rocznej nominalnej stopie procentowej równej 4,90%;
- koncie D oprocentowanym na zasadach procentu złożonego z kapitalizacją ciągłą przy rocznej nominalnej stopie procentowej równej 4,85%.

Dyspozycje:

Na podstawie informacji i danych zawartych w powyższych założeniach należy:

- Obliczyć po jakim czasie kapitał zwiększy się o 50%, jeśli złożony zostanie na koncie A.
- Obliczyć po jakim czasie kapitał zwiększy się o 50%, jeśli złożony zostanie na koncie B.
- Obliczyć po jakim czasie kapitał zwiększy się o 50%, jeśli złożony zostanie na koncie C.
- Obliczyć po jakim czasie kapitał zwiększy się o 50%, jeśli złożony zostanie na koncie D.
- Wskazać i uzasadnić, które z kont (A, B, C czy D) oferuje najkorzystniejsze warunki.

UWAGA:

- wartości pieniężne należy przyjmować w złotych z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku,
- wyniki odnoszące się do długości okresu należy podawać w latach z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku lub w dniach z dokładnością do pełnego dnia, przyjmując, że rok ma 365 dni, zakłada się, że zakończenie inwestycji w trakcie okresu odsetkowego skutkuje wypłatą odsetek za przerwany okres odsetkowy proporcjonalnie do liczby dni utrzymywania kapitału w trakcie przerwanoego okresu odsetkowego.

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad. 1)

Wartość przyszłą kwoty pieniężnej złożonej na koncie oprocentowanym na zasadach procentu prostego z obliczaniem odsetek na koniec roku oblicza się z wzoru:

$$FV = PV(1 + r \times n)$$

gdzie:

FV – wartość przyszła,

PV – wartość bieżąca,

r – stopa procentowa w skali roku,

n – liczba lat.

Z założeń wynika, że $FV/PV=1,5$, $r=6,00\%$. Zadanie sprowadza się zatem do wyznaczenia n.

Przekształcając:

$$\frac{FV}{PV} = 1 + r \times n$$

$$\frac{FV}{PV} - 1 = r \times n$$

$$n = \frac{\frac{FV}{PV} - 1}{r}$$

$$n = \frac{1,5 - 1}{0,06} = \frac{0,5}{0,06} = 8,33$$

Odp.:

Kapitał zwiększy się o 50% po 8,33 roku, czyli po 8 latach i 120 dniach ($0,33 \times 365 \text{ dni} = 120 \text{ dni}$).

Ad. 2)

Wartość przyszłą kwoty pieniężnej złożonej na koncie oprocentowanym na zasadach procentu złożonego z kapitalizacją na koniec roku oblicza się z wzoru:

$$FV = PV(1 + r)^n$$

gdzie:

oznaczenia jak w rozwiązaniu dyspozycji 1)

Z założeń wynika, że $FV/PV=1,5$, $r=5,00\%$. Zadanie sprowadza się zatem do wyznaczenia n . Przekształcając:

$$FV = PV(1 + r)^n$$

$$\frac{FV}{PV} = (1 + r)^n$$

$$\log\left(\frac{FV}{PV}\right) = n \log(1 + r)$$

$$n = \frac{\log\left(\frac{FV}{PV}\right)}{\log(1 + r)}$$

$$n = \frac{\log(1,5)}{\log(1 + 0,05)} = 8,31$$

Odp.:

Kapitał zwiększy się o 50% po 8,31 roku, czyli po 8 latach i 113 dniach ($0,31 \times 365 \text{ dni} = 113 \text{ dni}$).

Ad. 3)

Wartość przyszłą kwoty pieniężnej złożonej na koncie oprocentowanym na zasadach procentu złożonego z kapitalizacją na koniec każdego miesiąca oblicza się z wzoru:

$$FV = PV \left(1 + \frac{r}{m}\right)^{n \times m}$$

gdzie:

m – liczba kapitalizacji w ciągu roku, dla kapitalizacji miesięcznej $m=12$;

pozostałe oznaczenia jak w rozwiązaniu dyspozycji 1)

Z założeń wynika, że $FV/PV=1,5$, $r=4,90\%$. Zadanie sprowadza się zatem do wyznaczenia n . Przekształcając:

$$FV = PV \left(1 + \frac{r}{m}\right)^{n \times m}$$

$$\frac{FV}{PV} = \left(1 + \frac{r}{m}\right)^{n \times m}$$

$$\log\left(\frac{FV}{PV}\right) = n \times m \times \log\left(1 + \frac{r}{m}\right)$$

$$n = \frac{\log\left(\frac{FV}{PV}\right)}{m \times \log\left(1 + \frac{r}{m}\right)}$$

$$n = \frac{\log(1,5)}{12 \times \log\left(1 + \frac{0,0490}{12}\right)} = 8,29$$

Odp.:

Kapitał zwiększy się o 50% po 8,29 roku, czyli po 8 latach i 106 dniach ($0,29 \times 365 \text{ dni} = 106 \text{ dni}$).

Ad. 4)

Wartość przyszłą kwoty pieniężnej złożonej na koncie oprocentowanym na zasadach procentu złożonego z kapitalizacją ciągłą oblicza się z wzoru:

$$FV = PV \times e^{r \times n}$$

gdzie:

e – liczba Nepera (liczba Eulera), podstawa logarytmu naturalnego, $e \approx 2,71828$;

pozostałe oznaczenia jak w rozwiązaniu dyspozycji 1).

Z założeń wynika, że $FV/PV=1,5$, $r=4,85\%$. Zadanie sprowadza się zatem do wyznaczenia n .

Przekształcając:

$$FV = PV \times e^{r \times n}$$

$$FV = PV \left(1 + \frac{r}{m}\right)^{n \times m}$$

$$\frac{FV}{PV} = e^{r \times n}$$

$$\ln\left(\frac{FV}{PV}\right) = r \times n \times \ln e$$

$$n = \frac{\ln\left(\frac{FV}{PV}\right)}{r}$$

$$n = \frac{\ln(1,5)}{0,0485} = 8,36$$

Odp.:

Kapitał zwiększy się o 50% po 8,36 roku, czyli po 8 latach i 131 dniach ($0,36 \times 365 \text{ dni} = 131 \text{ dni}$).

Ad. 5)

Biorąc pod uwagę przyjęte przez inwestora kryterium decyzyjne, najkorzystniejsza oferta charakteryzować się będzie najkrótszym czasem, w jakim dojdzie do zwiększenia kapitału początkowego o 50%. Zważywszy na uzyskane wyniki (w latach):

Konto A $\rightarrow n=8,33$

Konto B $\rightarrow n=8,31$

Konto C $\rightarrow n=8,29$

Konto D $\rightarrow n=8,36$

najkorzystniejszą ofertą jest konto C.

BLOK TEMATYCZNY II

Pytania testowe

1. Dokonując wyceny wartości likwidacyjnej przedsiębiorstwa:
 - a) uwzględnia się wartości niematerialne i prawne,
 - b) uwzględnia się tylko rzeczowy majątek trwały,
 - c) **uwzględnia się stan zadłużenia.**

2. Sprawozdania finansowe „pro forma” to:
 - a) sprawozdania finansowe za lata ubiegłe,
 - b) skrócona forma sprawozdań finansowych za rok bieżący i lata ubiegłe,
 - c) **sprawozdania finansowe oparte na wartościach prognozowanych.**

3. Koszt kapitału własnego w średnioważonym koszcie kapitału WACC:
 - a) zależy od formy własności przedsiębiorstwa,
 - b) **jest wyższy od kosztu kapitału obcego,**
 - c) nie występuje, gdyż kapitał własny przedsiębiorstwa nie generuje kosztu.

4. Wycena dochodowa przedsiębiorstwa to:
 - a) wycena zysku przedsiębiorstwa osiągniętego w przeszłości,
 - b) wycena przepływów pieniężnych netto osiągniętych w przeszłości,
 - c) **wycena przyszłych przepływów pieniężnych netto.**

5. Wycena przedsiębiorstwa to:
 - a) jednoznaczne ustalenie ceny transakcyjnej przedsiębiorstwa,
 - b) **określenie przedziału wartości przedsiębiorstwa dla negocjacji ceny transakcyjnej,**
 - c) określenie wartości firmy dla potrzeb sprawozdawczości finansowej.

6. Metoda wskaźnika cena/zysk (P/E) powinna być stosowana jako:
 - a) wyłączna metoda wyceny przedsiębiorstwa rentownego,
 - b) **metoda wspomagająca metodę majątkową w przedsiębiorstwie rentownym,**
 - c) metoda wyceny przedsiębiorstwa nierentownego.

7. Weryfikacja aktywów i zobowiązań przy stosowaniu metody wartości skorygowanej aktywów netto oznacza:
 - a) wprowadzenie do danych bilansowych przewidywanego stałego strumienia zysku netto,
 - b) oszacowanie i wykazanie w aktywach wartości firmy (goodwill),
 - c) **wycenę rynkową (godziwą) określonych aktywów i zobowiązań.**

8. W przypadku przedsiębiorstwa finansującego się m.in. kapitałem obcym odsetkowym, jego wartość w metodzie dochodowej bazującej na przepływach dla wszystkich stron finansujących (FCFF) może być obliczona przy wykorzystaniu formuły (wg wartości bieżących):
 - a) **przepływy w okresie szczegółowej prognozy + wartość rezydualna – dług netto + wartość aktywów nieoperacyjnych,**
 - b) przepływy w okresie szczegółowej prognozy + wartość rezydualna + wartość aktywów nieoperacyjnych,
 - c) przepływy w okresie szczegółowym + dług – środki pieniężne + wartość aktywów nieoperacyjnych.

9. Do aktywów nieoperacyjnych w wycenie danego przedsiębiorstwa zaliczyć można:
 - a) koszty prac badawczych,
 - b) **zerokuponowe papiery skarbowe,**
 - c) należności z tytułu VAT.

10. Konieczność obliczania wartości reputacji występuje w wycenie metodą:
- mieszana**,
 - mnożnikową,
 - majątkową.
11. Model Gordona służy do wyceny przedsiębiorstwa metodą:
- zdyskontowanych zysków ekonomicznych,
 - majątkową,
 - zdyskontowanych dywidend**.
12. Na zmniejszenie wartości przedsiębiorstwa w metodzie DCF wpływa (ceteris paribus):
- wzrost kosztu kapitału**,
 - spadek zapasów,
 - wzrost stopy wzrostu (g) przepływów po okresie szczegółowej prognozy.
13. W metodzie DCF przepływy dla właścicieli (FCFE) dyskontowane są wyłącznie:
- kosztem kapitału własnego**,
 - kosztem kapitału obcego,
 - średnim ważonym kosztem kapitału.
14. Jeżeli wycena przedsiębiorstwa przeprowadzana jest na 31 marca, w oparciu o roczną efektywną stopę dyskontową (k), to przepływy za 1.IV do 31.XII powinny zostać zdyskontowane z wykorzystaniem następującego czynnika dyskontującego:
- $1/(1 + \frac{1}{4} k)^3$,
 - $1/(1 + \frac{3}{4} k)$,
 - $1/(1 + k)^{(3/4)}$** .
15. W wycenie wartości likwidacyjnej przedsiębiorstwa metodą Wilcoxa przyjmuje się wartość:
- należności w kwocie równej 60% ich wartości bilansowej,
 - zapasów w kwocie równej 80% ich wartości bilansowej,
 - wartości niematerialnych i prawnych w kwocie równej 50% ich wartości bilansowej**.
16. W przypadku przedsiębiorstwa finansującego się m.in. kapitałem obcym odsetkowym, wartość przepływów dla jego właścicieli (FCFE) może być obliczona przy wykorzystaniu formuły:
- zysk operacyjny po opodatkowaniu (NOPAT) + amortyzacja – wzrost kapitału obrotowego netto (KON) – wydatki inwestycyjne – spłata kredytów + zaciągnięte zobowiązania oprocentowane,
 - zysk netto + amortyzacja – wzrost KON – wydatki inwestycyjne – spłata kredytów + zaciągnięte zobowiązania oprocentowane**,
 - zysk operacyjny (EBIT) + amortyzacja + wzrost KON – wydatki inwestycyjne – spłata kredytów + zaciągnięte zobowiązania oprocentowane,
17. Model CAPM wykorzystywany jest w wycenie do szacowania:
- kosztu kapitału własnego**,
 - średnioważonego kosztu kapitału,
 - stopy wzrostu (g) przepływów pieniężnych po okresie szczegółowej prognozy.
18. W ustalaniu wolnych przepływów pieniężnych dla właścicieli przedsiębiorstwa (FCFE) w metodzie DCF odejmuje się m.in. przyszłe:
- umorzenia akcji własnych,
 - wypłaty dywidend dla akcjonariuszy,
 - spłaty odsetek od kredytów**.
19. Do wydatków publicznych nie zalicza się:
- spłat otrzymanych kredytów**,
 - subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego,
 - współfinansowania projektów z udziałem środków UE.

20. Osobowości prawnej nie posiada:
- samorządowa instytucja kultury,
 - państwowy fundusz celowy,**
 - agencja wykonawcza.
21. Wartość rezerwy celowej w budżecie państwa nie może przekroczyć:
- 0,2% wydatków budżetowych,
 - 2% wydatków budżetowych,
 - 20% wydatków budżetowych.**
22. Wykonanie budżetu państwa podlega kontroli przez:
- Sejm,**
 - Najwyższą Izbę Kontroli,
 - Senat.
23. Bankową obsługę rachunków budżetu środków europejskich prowadzi:
- PKO Bank Polski,
 - Bank wybrany na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych,
 - Narodowy Bank Polski lub Bank Gospodarstwa Krajowego.**
24. Audyt wewnętrzny prowadzi się m.in. w:
- urzędach skarbowych,
 - uczelniach publicznych, jeżeli kwota ujętych w planie rzeczowo-finansowym przychodów lub kosztów przekroczyła wysokość 40 000 tys. zł,**
 - samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej, które zostały utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego, jeżeli kwota ujętych w planie finansowym przychodów lub kosztów przekroczyła wysokość 40 000 tys. zł.
25. Podstawą gospodarki finansowej samorządowego zakładu budżetowego jest roczny plan finansowy obejmujący oprócz stanu należności i zobowiązań na początek i koniec okresu oraz rozliczeń z budżetem jednostki samorządu terytorialnego także:
- przychody i koszty,**
 - wpływy i wydatki,
 - dochody i wydatki
26. Deficyt budżetu jednostki samorządu terytorialnego występuje w sytuacji, gdy:
- przychody są mniejsze od rozchodów,
 - wydatki są większe od dochodów,**
 - suma przychodów i dochodów jest mniejsza od sumy przychodów i wydatków.
27. Wpływy z opłaty reklamowej zasilają budżet:
- powiatu,
 - województwa,
 - gminy.**
28. Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych opłacanego w formie karty podatkowej:
- w całości zasilają budżet gminy,**
 - dzielone są pomiędzy budżety gminy i państwa,
 - dzielone są pomiędzy budżety gminy, powiatu, województwa i państwa.

29. Dotacje z budżetu państwa na zadania własne jednostki samorządu terytorialnego z zakresu zadań inwestycyjnych szkół i placówek oświatowych mogą być udzielane do wysokości:
- a) 75% planowanych wydatków jednostki samorządu terytorialnego na realizację danego zadania,
 - b) 85% planowanych wydatków jednostki samorządu terytorialnego na realizację danego zadania,
 - c) **50% planowanych wydatków jednostki samorządu terytorialnego na realizację danego zadania.**
30. Do środków własnych UE zalicza się:
- a) akcyzę na energię elektryczną,
 - b) wpłaty obliczone na podstawie podatku dochodowego od osób prawnych (CIT),
 - c) **cia.**

Zadania sytuacyjne**Zadanie 1***Założenia:*

Właściciele spółki Alfa chcą zbyć swoje akcje, w tym celu zlecają wycenę przedsiębiorstwa metodą dochodową (DCF) w oparciu o przepływy pieniężne dla właścicieli (FCFE), przy założeniu kontynuacji działalności (going concern). W związku z dynamiczną sytuacją w otoczeniu spółki okres szczegółowej prognozy ustalono na 3 lata (A, B, C). W tabelach poniżej zaprezentowano najważniejsze założenia wyceny:

Tabela 1. Dane finansowe*

Wyszczególnienie	Prognoza		
	A	B	C
Zysk operacyjny (w tys. zł)	9 700	10 100	10 500
Efektywna stopa podatkowa (T_e)	19%	19%	19%
Amortyzacja (w tys. zł)	4 000	5 000	6 000
Nakłady inwestycyjne (w tys. zł)	5 000	4 000	7 000

* jedynym kosztem nie powodującym wydatku jest amortyzacja

Tabela 2. Kapitał obrotowy netto (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie (na dzień wyceny)	Prognoza (na koniec roku)		
		A	B	C
Zapasy	2 000	1 500	2 500	3 500
Należności	4 000	3 500	4 000	4 500
Zobowiązania handlowe	3 000	2 500	4 500	5 500

1. Na dzień wyceny spółka Alfa posiada 3 000 tys. zł środków pieniężnych oraz 8 000 tys. zł kapitału obcego odsetkowego (KO), który oprocentowany jest na stałym poziomie równym 6,0% (i).
2. Odsetki od tego kapitału płatne są raz w roku od stanu początkowego tego kapitału w danym okresie sprawozdawczym.
3. Spółka planuje spłacić wszystkie swoje zobowiązania odsetkowe (w dwóch równych ratach) do końca roku B i nie zaciągać nowych w przeszłości.
4. Stopa wolna od ryzyka (r_f) wynosi 4,0%, stopa zwrotu z rynku (r_m) 9,0% – wielkości te są stałe w okresie wyceny.
5. Współczynnik beta (β_i) wycenianej spółki obniża się wraz ze spadkiem udziału długu odsetkowego w jej finansowaniu, tj. z poziomu 1,3 w roku A, 1,2 w roku B, do 1,1 w roku C i w latach następnych.
6. Poza okresem szczegółowej prognozy założono, że przepływ pieniężny będzie równy temu z roku C, powiększonemu o stałą stopę wzrostu (g) równą 2,5%.

Dyspozycje:

Na podstawie informacji i danych zawartych w powyższych założeniach należy:

- 1) Obliczyć przepływy pieniężne (FCFE) dla roku A, B i C.
- 2) Obliczyć koszt kapitału własnego (k_e) wg modelu CAPM dla roku A, B i C.
- 3) Obliczyć bieżącą wartość przepływów pieniężnych z okresu szczegółowej prognozy (FCFE).
- 4) Obliczyć bieżącą wartość przepływów pieniężnych poza okresem szczegółowej prognozy (wartość rezydualną, RV).
- 5) Obliczyć wartość spółki (kapitałów własnych, V_e).

Ad 1)

w tys. zł

Lp.	Wyszczególnienie	Prognoza		
		A	B	C
1.	Zysk operacyjny	9 700	10 100	10 500
2.	Odsetki [$i \cdot KO$] ¹⁾	-480	-240	0
3.	Zysk brutto [1. - 2.]	9 220	9 860	10 500
4.	Zysk netto [zysk brutto * (1-T_e)]	7 468	7 987	8 505
5.	Amortyzacja	4 000	5 000	6 000
6.	Zmiana stanu zapasów	500	-1 000	-1 000
7.	Zmiana stanu należności	500	-500	-500
8.	Zmiana stanu zobowiązań handlowych	-500	2 000	1 000
9.	Nakłady inwestycyjne	-5 000	-4 000	-7 000
10.	Spłaty kapitału obcego odsetkowego	-4 000	-4 000	0
	FCFE (4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.) =	2 968	5 487	7 005

¹⁾ Dla roku A = 6,0% * 8 000 = 480; Dla roku B = 6,0% * (8 000 - 4 000) = 240

Ad 2)

Koszt kapitału własnego (k_e) w modelu CAPM oblicza się ze wzoru:

$$k_e = r_f + \beta_i * (r_m - r_f)$$

$$k_{eA} = 4,0\% + 1,3 * (9,0\% - 4,0\%) = \underline{\underline{10,5\%}}$$

$$k_{eB} = 4,0\% + 1,2 * (9,0\% - 4,0\%) = \underline{\underline{10,0\%}}$$

$$k_{eC} = 4,0\% + 1,1 * (9,0\% - 4,0\%) = \underline{\underline{9,5\%}}$$

Ad 3)

$$\text{zdyskontowany FCFE}_A = \text{FCFE}_A / (1+k_{eA}) = 2\,968 / (1+10,5\%) = \underline{\underline{2\,686\, \text{tys. Zł}}}$$

$$\text{zdyskontowany FCFE}_B = \text{FCFE}_B / [(1+k_{eA}) * (1+k_{eB})] = 5\,487 / [(1+10,5\%)(1+10,0\%)] = \underline{\underline{4\,514\, \text{tys. zł}}}$$

$$\text{zdyskontowany FCFE}_C = \text{FCFE}_C / [(1+k_{eA}) * (1+k_{eB}) * (1+k_{eC})] = 7\,005 / [(1+10,5\%)(1+10,0\%)(1+9,5\%)] = \underline{\underline{5\,263\, \text{tys. zł}}}$$

Ad 4)

Bieżącą wartość wartości rezydualnej (RV) oblicza się ze wzoru:

$$\frac{\text{FCFE}_C (1+g)/(k_{eC} - g)}{(1+k_{eA})(1+k_{eB})(1+k_{eC})}$$

$$\text{Zdyskontowana wartość rezydualna (RV)} = [7\,005 * (1+2,5\%) / (9,5\% - 2,5\%)] / [(1+10,5\%) * (1+10,0\%) * (1+9,5\%)] = \underline{\underline{77\,066\, \text{tys. zł}}}$$

Ad 5)

Wartość spółki (kapitałów własnych, V_e) = suma zdyskontowanych FCFE + zdyskontowana wartość rezydualna (RV) + aktywa nieoperacyjne,

gdzie:

aktywa nieoperacyjne = środki pieniężne i ich ekwiwalenty na dzień wyceny

$$\text{Wartość spółki (kapitału własnego, } V_e) = 2\,686 + 4\,514 + 5\,263 + 77\,066 + 3\,000 = \underline{\underline{92\,529\, \text{tys. zł}}}$$

Zadanie 2

Założenie:

Firma DOK jest zainteresowana przejęciem przedsiębiorstwa CYD s. j. i proponuje dokonanie jego wyceny metodą skorygowanych aktywów netto. Proponowane przez DOK korekty dotyczące majątku CYD s. j. w stosunku do jego wartości bilansowej dotyczą jedynie:

- wykonanych we własnym zakresie projektów nowych artykułów dekoracyjnych, których wartość oszacowano na 75 tys. zł,
- zmniejszenia o 15% wartości zapasów, z powodu przewidywanych trudności z ich zbytem,
- zwiększenia wartości zobowiązań bieżących o 5% z powodu konieczności zapłacenia kar i odsetek.

Dotychczasowi wspólnicy CYD s. j. nalegają, aby majątek spółki wycenić metodami dochodowymi. Wykonana na ich zlecenie wycena tymi metodami wskazała, że wartość CYD s.j. wynosi 5.100 tys. zł. W tej sytuacji firma DOK zaproponowała dodatkową wycenę metodą szwajcarską.

W celu porównania wyceny przedsiębiorstwa CYD s.j. metodą skorygowanych aktywów netto i metodą szwajcarską z wyceną metodami dochodowymi, należy wykonać obliczenia. Dodatkowe informacje przedstawione są w poniższym zestawieniu:

Nazwa składnika (<i>dane w tys. zł</i>)	Wartość bilansowa
Aktywa trwale w tym:	11.000
– Wartości niematerialne i prawne	12
– Rzeczowe aktywa trwale	10.500
Aktywa obrotowe, w tym:	8.240
– Produkty gotowe	4.100
– Należności z tytułu dostaw	4.125
Zobowiązania ogółem, w tym	15.000
– Zobowiązania długookresowe	5.200
– Zobowiązania bieżące	9.800

Dyspozycje:

1. Skorygować wartości księgowe składników majątku i zobowiązań.
2. Wycenić przedsiębiorstwo CYD metodą skorygowanych aktywów netto.
3. Wycenić przedsiębiorstwo CYD metodą szwajcarską.

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad 1.

Nazwa składnika (<i>dane w tys. zł</i>)	Wartość bilansowa	Wartość skorygowana	Obliczenia
Aktywa trwale, w tym:	11.000	11.063	= 13.600 – 12 + 75
– Wartości niematerialne i prawne	12	75	
Aktywa obrotowe, w tym:	8.240	7.625	= 8.240 – 4.100 + 3.485
– Produkty gotowe	4.100	3.485	= 4.100 – 4.100 x 0,15
Zobowiązania ogółem, w tym	15.000	15.490	= 15.000 – 9.800 + 10.290
– Zobowiązania bieżące	9.800	10.290	= 9.800 + 9.800 x 0,05

Ad 2. Wycena metodą skorygowanych aktywów netto

$$\begin{array}{l} \text{Wartość przedsiębiorstwa „CYD”} \\ \text{(w tys. zł):} \end{array} = 11.063 + 7.625 - 15.490 = \mathbf{3.198}$$

Ad 3. Wycena metodą szwajcarską

$$\begin{array}{l} \text{Wartość przedsiębiorstwa „CYD”} \\ \text{(w tys. zł):} \end{array} = \frac{3.198 + 2 \times 5.100}{3} = \mathbf{4.466}$$

BLOK TEMATYCZNY III

Pytania testowe

1. Spółka celowa, z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, może podjąć działalność pod warunkiem:
 - a) uprzedniego uzyskania gwarancji przekazania jej części ryzyk przez co najmniej dwa zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji,
 - b) **uprzedniego uzyskania zezwolenia organu nadzoru,**
 - c) uprzedniego udokumentowania spełniania wymogów kapitałowych i uzyskania rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym.

2. Akcje krajowego zakładu ubezpieczeń mogą być:
 - a) tylko akcjami imiennymi,
 - b) **akcjami imiennymi, z wyłączeniem akcji zdematerializowanych zgodnie z przepisami ustawowymi,**
 - c) akcjami imiennymi lub na okaziciela.

3. Towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych może ubezpieczać:
 - a) tylko członków towarzystwa,
 - b) członków towarzystwa i inne osoby, jeżeli złożone przez nie wnioski o ubezpieczenie są zgodne z rzeczowym zakresem działalności towarzystwa,
 - c) **inne osoby, obok członków towarzystwa, lecz składki od tych osób nie mogą przekraczać 10 % składki przypisanej brutto towarzystwa.**

4. Na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia, umów gwarancji ubezpieczeniowych lub umów reasekuracji zakład ubezpieczeń tworzy:
 - a) podstawowe środki własne,
 - b) **rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności,**
 - c) dopuszczone podstawowe środki własne w wysokości co najmniej minimalnego wymogu kapitałowego.

5. Zakład ubezpieczeń zobowiązany jest posiadać dopuszczone środki własne w wysokości nie niższej niż:
 - a) **kapitałowy wymóg wypłacalności,**
 - b) minimalny wymóg kapitałowy,
 - c) nieprzekraczalny dolny próg minimalnego wymogu kapitałowego.

6. Zakład ubezpieczeń może tworzyć w ciężar kosztów fundusz prewencyjny w wysokości nieprzekraczającej:
 - a) 1% składki zarobionej w ostatnim roku obrotowym,
 - b) **1% składki przypisanej na udziale własnym w ostatnim roku obrotowym,**
 - c) 1% składki przypisanej brutto w ostatnim roku obrotowym.

7. Środki funduszu organizacyjnego zakładu ubezpieczeń, gromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym, mogą być przeznaczone wyłącznie na finansowanie:
 - a) kosztów związanych z prowadzeniem działalności prewencyjnej przez zakład ubezpieczeń,
 - b) kosztów administracyjnych w okresie pierwszego roku działalności zakładu,
 - c) **kosztów związanych z utworzeniem administracji zakładu ubezpieczeń oraz jego przedstawicielstw.**

8. Do zadań funkcji aktuarialnej należy m.in.:
- ocena adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej i innych elementów systemu zarządzania,
 - ocena możliwego wpływu wszelkich zmian stanu prawnego na operacje zakładu ubezpieczeń,
 - wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia.**
9. Kapitał zakładowy krajowego zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność w formie spółki akcyjnej:
- podlega wpłaceniu w całości przed zarejestrowaniem zakładu ubezpieczeń w Krajowym Rejestrze Sądowym.**
 - musi być wyższy od minimalnego kapitału zakładowego zakładu prowadzącego działalność w tych samych grupach ubezpieczeń, ale działającego w formie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych,
 - może być pokryty wkładem niepieniężnym o ile wyrazi na to zgodę Komisja Nadzoru Finansowego.
10. Kapitałowy wymóg wypłacalności:
- obliczany jest przy założeniu kontynuacji działalności,**
 - musi być zatwierdzony przez organ nadzoru o ile ustalany jest według formuły standardowej,
 - obliczany jest na koniec każdego miesiąca.
11. Uzupełniające środki własne:
- stanowią kategorię podstawowych środków własnych,
 - stanowią nadwyżkę aktywów dla celów wypłacalności nad zobowiązaniami dla celów wypłacalności,
 - mogą obejmować nieopłacony kapitał zakładowy, do którego opłacenia nie wezwano.**
12. Wartość akcji własnych będących w posiadaniu zakładu ubezpieczeń:
- powiększa podstawowe środki własne,
 - poniższa wysokość nadwyżki aktywów dla celów wypłacalności nad zobowiązaniami dla celów wypłacalności,**
 - może być elementem uzupełniających środków własnych pod warunkiem uzyskania zgody organu nadzoru.
13. Nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego podlega wykonywanie działalności ubezpieczeniowej przez:
- jedynie krajowe zakłady ubezpieczeń,
 - krajowe zakłady ubezpieczeń oraz zagraniczne zakłady ubezpieczeń mające siedzibę na terenie Unii Europejskiej,
 - krajowe zakłady ubezpieczeń oraz zagraniczne zakłady ubezpieczeń mające siedzibę w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej, które uzyskały zezwolenie na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez główny oddział.**
14. W ramach kategorii przychodowych Komisji Nadzoru Finansowego zalicza się wpływy z następujących tytułów:
- kary nakładane na podmioty nadzorowane,
 - kwoty uzyskiwane z tytułu najmu,**
 - podatku od podmiotów finansowych.
15. Wymagana w 2020 roku wobec wszystkich banków działających na krajowym rynku finansowym wypłacalność określona na poziomie tzw. łącznego wskaźnika kapitałowego TCR wynosi:
- 12%,
 - 16,125%,
 - nie można wskazać jednego poziomu dla wszystkich podmiotów.**

16. Opracowanie oraz przedłożenie do akceptacji Komisji Nadzoru Finansowego planów naprawy stanowi obowiązek władz:
- banków komercyjnych, z wyłączeniem banków zrzeszających,
 - banku spółdzielczego oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych,
 - zarówno banku spółdzielczego, jak i komercyjnego.**
17. Minimalny wymóg dotyczący funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji dla podmiotów krajowych tzw. MREL ustalany jest:
- na poziomie indywidualnym, odrębnie dla poszczególnych podmiotów,**
 - odrębnie dla poszczególnych grup podmiotów działających na rynku finansowym,
 - jako wskaźnik obowiązujący wszystkie podmioty działające na rynku finansowym.
18. Kredyt refinansowy udzielany przez Narodowy Bank Polski może być udzielony spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej:
- tak, jeżeli jest on przeznaczony na uzupełnienie środków pieniężnych pozostających w dyspozycji kasy, a kasa posiada zdolność do jego spłaty w określonym terminie,
 - jedynie w warunkach realizacji przez kasę programu postępowania naprawczego, przy pozytywnej opinii Komisji Nadzoru Finansowego,
 - nie, nie może być udzielony.**
19. Fundusz przymusowej restrukturyzacji kas zasilany jest przez wpłaty wnoszone przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, co do zasady:
- co najmniej raz w roku,**
 - kwartalnie, na podstawie kalkulacji rocznej,
 - kwartalnie, na podstawie kalkulacji kwartalnej.
20. Wartość bankowo-hipoteczną nieruchomości ustala:
- bank hipoteczny na podstawie ekspertyzy wykonanej przez pracownika banku, na podstawie Regulaminu zatwierdzanego przez KNF, służącej do wyceny nieruchomości w procesie kredytowym oraz okresowej oceny zmian wartości przyjętego przez bank zabezpieczenia,
 - rzeczoznawca majątkowy w procesie udzielania finansowania zakupu nieruchomości, jako element wyceny wartości zabezpieczenia, przy czym nieruchomość ta musi spełniać kryterium istotności,
 - bank hipoteczny na podstawie ekspertyzy, przy czym wartość ta w ocenie banku odzwierciedla poziom ryzyka związanego z nieruchomością jako przedmiotem zabezpieczenia kredytów udzielanych przez ten bank.**
21. Identyfikacji oraz uznania podmiotu dominującego wraz z grupą podmiotów zależnych za spełniające kryteria konglomeratu finansowego dokonuje:
- dominujący podmiot finansowy, który wraz z podmiotami zależnymi spełnia kryteria ustanowione dla konglomeratu finansowego poprzez wypełnienie obowiązku informacyjnego do macierzystego nadzorcy, który jest zobowiązany do publikowania listy działających na danym, nadzorowanym rynku, grup uznanych za konglomeraty finansowe,
 - dominujący podmiot finansowy wyższego rzędu wobec krajowego podmiotu zależnego, który wraz z podmiotami zależnymi stanowiącymi jego grupę kapitałowa spełnia kryteria właściwe dla konglomeratu finansowego, poprzez wypełnienie obowiązku informacyjnego zarówno na poziomie nadzorcy macierzystego, jak i goszczącego, którzy aktualizują listę działających grup uznanych za konglomeraty finansowe na rynkach przez nich nadzorowanych,
 - Komisja Nadzoru Finansowego w wyniku dokonywanego rocznego przeglądu sektorów finansowych identyfikuje grupy spełniające kryteria, a Wspólny Komitet Europejskich Urzędów Nadzoru, każdego roku publikuje aktualną listę konglomeratów finansowych identyfikowanych na obszarze Unii Europejskiej.**

22. Wpływy z niektórych, nakładanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, kar na spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe zasilają:
- Fundusz Płynnościowy Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej i przeznaczone są na pomoc spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym,
 - Fundusz Edukacji Finansowej przeznaczony na finansowanie edukacji finansowej,**
 - Fundusz Restrukturyzacji SKOK administrowany przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny, a przeznaczony na procesy restrukturyzacyjne prowadzone przez Fundusz wobec spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.
23. Zakaz powierzenia przez banki wykonywania czynności bankowych w drodze zawieranych umów z przedsiębiorcami, dotyczy następujących czynności:
- przetwarzania danych, służących do ustalania listy deponentów oraz poziomu środków gwarantowanych,
 - wyznaczania stop loss na operacje dokonywane na rynku Forex,**
 - tzw. innych czynności nie wymienionych w katalogu czynności realizowanych przez banki.
24. Decyzję o likwidacji banku, z wyłączeniem banku państwowego, może podjąć:
- KNF,**
 - zarówno KNF, jak i BFG,
 - KNF przy współdziałaniu z BFG.
25. Komisja Nadzoru Finansowego może podjąć decyzję o przejęciu banku przez inny bank za zgodą banku przejmującego, biorąc pod uwagę wpływ przejęcia na podmiot przejmujący. W przypadku kiedy jest to konieczne, ze względu na sytuację banku przejmowanego, Komisja Nadzoru Finansowego może udzielić zezwolenia na przejęcie w warunkach czasowego niespełniania przez bank przejmujący:
- wymogu utrzymywania nadzorczych miar płynności,
 - wymogu utrzymywania rezerwy obowiązkowej,
 - wymogu połączonego bufora.**
26. Funkcjonowanie banku spółdzielczego poza zrzeczeniem wymaga uzyskania stosownego zezwolenia wydawanego przez Komisję Nadzoru Finansowego, przy czym jednym z warunków ubiegania się o ww. zezwolenie jest posiadanie kapitału założycielskiego na poziomie równowartości co najmniej:
- 4 250 000 euro,
 - 5 000 000 euro,**
 - 3 000 000 euro.
27. Wymagana w 2020 roku wobec banków działających na krajowym rynku finansowym wypłacalność określona na poziomie kapitałów podstawowych kalkulowana jest :
- indywidualnie dla każdego podmiotu,**
 - odrębnie dla poszczególnych grup podmiotów działających na rynku,
 - jako wskaźnik obowiązujący wszystkie podmioty działające na rynku.
28. Podmiot objęty nadzorem KNF uznaje się za zagrożony upadłością w przypadku wystąpienia jednej z poniższych okoliczności:
- kontynuacja działalności podmiotu jest oceniona negatywnie przez KNF, a podmiot uzyskał najgorszą z możliwych ocen nadzorczych BION za ostatni okres,
 - kontynuacja działalności podmiotu wymaga istotnego wsparcia kapitałowego, a opracowany i przedłożony plan ochrony kapitału nie uzyskał akceptacji KNF,
 - kontynuacja działalności podmiotu wymaga zaangażowania nadzwyczajnych środków publicznych.**

29. Przedłożenie do akceptacji Komisji Nadzoru Finansowego grupowych planów naprawy dotyczy:
- a) banków komercyjnych wykazujących stratę na koniec bieżącego okresu obrachunkowego na poziomie skonsolidowanym,
 - b) podmiotów dominujących finansowych grup kapitałowych, w ramach których podmiot dominujący lub/i przynajmniej jeden z podmiotów zależnych działających w ramach tej grupy jest bankiem, w których na podstawie sprawowanego nadzoru skonsolidowanego, zidentyfikowano groźbę wystąpienia straty finansowej,
 - c) **wszystkich bankowych podmiotów dominujących działających na krajowym rynku finansowym niezależnie od poziomu realizowanego wyniku finansowego analizowanego zarówno na poziomie jednostkowym, jak i skonsolidowanym.**
30. Banki będące uczestnikami systemu ochrony ustalają należną wpłatę na pokrycie kosztów nadzoru bankowego, pomniejszając jej wysokość w stosunku do kosztów, do których uiszczenia byłyby obowiązane w przypadku nieuczestniczenia w takim systemie, o następujący poziom:
- a) **20%**,
 - b) 30%,
 - c) 80%.

Zadania sytuacyjne

Zadanie 1

Założenia:

Pracujesz w firmie audytorskiej „W”, która świadczy również usługi doradcze dla jednostek niebędących jej kontrahentami w zakresie badania sprawozdań finansowych. Firma „W” na zlecenie inwestora zamierzającego nabyć akcje zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność w Dziale II (zgodnie z klasyfikacją wynikającą z załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej - dalej zwaną „ustawą”) przygotowuje oferty dotyczące 2 zakładów - Zakładu X SA i Zakładu Y SA, z których jeden prowadzi działalność w gr. 13.

Dane finansowe obu zakładów wg stanu na 31.12.20XX r. zostały wyspecyfikowane w tabeli poniżej (dane w tys. zł). Podane kwoty wynikają ze sprawozdania sporządzonego dla celów wypłacalności. Kurs 1 EUR/PL na 31.10.20XX r. wynosił 1 EUR= 4 PLN.

Lp.	Pozycja	Zakład X	Zakład Y
1.	Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR)	19.000	52.000
2.	Nieprzekraczalny dolny próg minimalnego wymogu kapitałowego	10.000	14.800
3.	Minimalny wymóg kapitałowy (MCR)	11.000	23.000
4.	Aktywa dla celów wypłacalności	116.000	500.000
5.	Zobowiązania dla celów wypłacalności	100.000	460.000
6.	Zobowiązania podporządkowane	8.000	3.000
7.	Uzupełniające środki własne zatwierdzone decyzją organu nadzoru	1.200	12.000
8.	Podstawowe środki własne kategorii 1	12.000	27.000
9.	Podstawowe środki własne kategorii 2	9.000	12.000
10.	Podstawowe środki własne kategorii 3	3.000	4.000
11.	Uzupełniające środki własne kategorii 2	400	2.000
12.	Uzupełniające środki własne kategorii 3	800	10.000

Dyspozycje:

Na podstawie danych zawartych w *Założeniach* opracuj odpowiedzi (uzasadnione obliczeniami i wskazaniem podstawy prawnej) na następujące pytania, które są niezbędne w celu przygotowania stosownej dokumentacji dla klienta.

1. Czy Zakład X właściwie wyznaczył MCR.
2. Ile wynoszą dopuszczone środki własne (DŚW) na pokrycie SCR w Zakładzie X.
3. Ile wynosi nadwyżka/niedobór DŚW nad SCR w Zakładzie X.
4. Ile wynoszą dopuszczone podstawowe środki własne (DPŚW) na pokrycie MCR w Zakładzie Y.
5. Ile wynosi nadwyżka/niedobór DPŚW nad MCR w Zakładzie Y.
6. Który z zakładów prowadzi działalność w zakresie gr. 13. Odpowiedź uzasadnij.

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad 1.

Wyliczony przez Zakład X MCR = 11.000

Minimalny wymóg kapitałowy powinien spełniać limity wynikające z art. 273 ustawy.

$45\% \text{ SCR} \geq \text{MCR} \geq 25\% \text{ SCR}$ (art. 273 ust. 1 ustawy),

przy czym

$\text{MCR} \geq \text{Nieprzekraczalny dolny próg minimalnego wymogu kapitałowego}$ (art. 273 ust. 2)

$45\% \text{ SCR} = 8.550$

$25\% \text{ SCR} = 4.750$

Nieprzekraczalny dolny próg minimalnego wymogu kapitałowego = 10.000

Wobec powyższego Zakład X błędnie wyznaczył wartość MCR. Prawidłowa wartość MCR wynosi 10.000 tys. zł.

Ad 2.

Dopuszczone środki własne (DŚW) na pokrycie SCR w Zakładzie X (art. 248 ustawy oraz art. 82 rozporządzenia delegowanego 2015/35)

DŚW/SCR = dopuszczone podstawowe środki własne + dopuszczone uzupełniające środki własne (dopuszczone czyli spełniające limity dotyczące kwalifikacji do poszczególnych kategorii)

Środki własne kategorii 1 > 1/3 łącznej wysokości dopuszczonych środków własnych

Środki własne kategorii 1 \geq 50% SCR (50% SCR = 9.500)

Środki własne kategorii 3 < 1/3 łącznej wysokości dopuszczonych środków własnych

Środki własne kategorii 3 \leq 15% SCR (15% SCR = 2.850)

Środki własne kategorii 1 = 12.000

Środki własne kategorii 2 = 9.400

Środki własne kategorii 3 = 3.800, przy czym możemy zaliczyć jedynie 2.850

DŚW = 12.000 + 9.400 + 2.850 = 24.250

Sprawdzamy warunek z art. 248 ust. 2 ustawy

1/3 łącznej wysokości dopuszczonych środków własnych = 8.083

czyli środki własne kategorii 1 = 12.000 są > 1/3 łącznej wysokości dopuszczonych środków własnych

oraz środki własne kategorii 3 = 2.850 są < 1/3 łącznej wysokości dopuszczonych środków własnych

czyli

DŚW na pokrycie SCR dla Zakładu X wynoszą 24.250 tys. zł.

Ad 3.

Nadwyżka/niedobór DŚW nad SCR Zakładu X = 24.250 – 19.000 = 5.250

Zakład X posiada nadwyżkę dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR w kwocie 5.250 tys. zł.

Ad 4.

Dopuszczone podstawowe środki własne (DPŚW) na pokrycie MCR w Zakładzie Y.

DPŚW/MCR = dopuszczone podstawowe środki własne kategorii 1 + dopuszczone podstawowe środki własne kategorii 2 (dopuszczone czyli spełniające limity dotyczące kwalifikacji do poszczególnych kategorii)

Podstawowe środki własne kategorii 1 > 1/2 łącznej wysokości dopuszczonych podstawowych środków własnych

Środki własne kategorii 1 \geq 80% MCR (80% MCR = 18.400)

Środki własne kategorii 2 \leq 20% MCR (20% MCR = 4.600)

Podstawowe środki własne kategorii 1 = 27.000

Podstawowe środki własne kategorii 2 = 12.000, przy czym możemy zaliczyć jedynie 4.600

DPŚW = 27.000 + 4.600 = 31.600

Sprawdzamy warunek z art. 248 ust. 4 ustawy

1/2 łącznej wysokości dopuszczonych podstawowych środków własnych = 15.800

czyli podstawowe środki własne kategorii 1 = 27.000 są > 1/2 łącznej wysokości dopuszczonych środków własnych

czyli

DPŚW na pokrycie MCR dla Zakładu Y wynoszą 31.600 tys. zł.

Ad 5.

Nadwyżka/niedobór DPŚW nad MCR Zakładu Y = 31.600 – 23.000 = 8.600

Zakład Y posiada nadwyżkę dopuszczonych podstawowych środków własnych na pokrycie MCR w kwocie 8.600 tys. zł.

Ad 6.

Który z zakładów prowadzi działalność w zakresie gr. 13? Odpowiedź uzasadnij.

Działalność w gr. 13 prowadzić może jedynie Zakład Y. Powyższe wynika z wartości nieprzekraczalnego dolnego progu minimalnego wymogu kapitałowego, który w Zakładzie Y był właściwy dla zakładów prowadzących działalność w gr. 13, gdyż $14.800:4 = 3.700$ tys. EUR (art. 272 ust. 1 pkt. 2 ustawy). Zakład X przyjął kwotę 2.500 tys. EUR ($10.000:4=2.500$), co wskazuje na brak prowadzenia działalności w gr. 10-15

Zadanie 2

Założenia:

Bank REWERS S.A. posiada zgodnie z danymi zamieszczonymi w księgach rachunkowych na dzień sprawozdawczy następujące składniki:

- 1) środki pieniężne w kasie – 6.450.000,-
- 2) należności od Narodowego Banku Polskiego, w którym utrzymywana jest rezerwa obowiązkowa, z terminem płatności:
 - a) do 7 dni w kwocie - 45.000.000,- w tym rezerwa obowiązkowa 11.000.000,-
 - b) powyżej 7 dni i do 30 dni w kwocie – 94.600.000,-
- 3) należności od banku krajowego o dobrej kondycji, z terminem płatności:
 - a) do 7 dni – 3.500.000,-
 - b) powyżej 7 dni i do 30 dni – 7.200.000,-
- 4) bony skarbowe w kwocie możliwej do uzyskania w ciągu 7 dni – 22.000.000,-
- 5) obligacje skarbowe w kwocie możliwej do uzyskania w okresie do 30 dni - 6.000.000,-
- 6) bezwarunkowe zobowiązania pozabilansowe otrzymane od banku centralnego, z których bank może efektywnie otrzymać środki na własne konto w terminie:
 - a) do 2 dni roboczych od dnia podjęcia decyzji o wykorzystaniu uprawnienia - 10.000.000,-
 - b) do 10 dni roboczych od dnia podjęcia decyzji o wykorzystaniu uprawnienia - 80.000.000,-
- 7) kapitałowe papiery wartościowe przeznaczone do obrotu możliwe do sprzedaży w terminie 20 dni - 3.000.000,-

Poza tym z danych banku wynika, że:

- 1) pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym wynoszą... ..8.400.000,-
- 2) łączna wartość aktywów ograniczonej płynności wynosi 65.600.000,-
- 3) aktywa niepłynne mają wartość 8.250.000,-
- 4) fundusze własne Banku wyliczone zgodnie z art. 126, 127 i 128 ustawy prawo bankowe wynoszą 36.500.000,-
- 5) łączna wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego, ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta wynosi 14.800.000,-
- 6) pozostałe zobowiązania na hurtowym rynku finansowym wynoszą60.200.000,-
- 7) środki obce stabilne24.000.000,-
- 8) środki obce niestabilne162.000.000,-

Dyspozycje:

W oparciu o dane przedstawione w założeniach zadania należy:

- 1) ustalić kwotę podstawowej rezerwy płynności i wpisać ją w tabeli w rozwiązaniu,
- 2) ustalić kwotę uzupełniającej rezerwy płynności i wpisać ją w tabeli w rozwiązaniu,
- 3) wyliczyć nadzorcze miary płynności (tj. M1, M2, M3, M4) dla Banku REWERS S.A. na dzień sprawozdawczy, porównać otrzymane wyniki z minimalnym, wymaganym regulacjami, poziomem miar płynności oraz wpisać wymagane i wyliczone w tabeli w rozwiązaniu.

Rozwiązanie wzorcowe:

Kalkulacja nadzorczych miar płynności według stanu na dzień sprawozdawczy

Lp	Wyszczególnienie	Wartość	
AKTYWA			
A1	Podstawowa rezerwa płynności	75.950.000,-	
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	190.800.000 ,-	
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym	8.400.000,-	
A4	Aktywa o ograniczonej płynności	65.600.000,-	
A5	Aktywa niepłynne	8.250.000,-	
PASYWA			
B1	Fundusze własne banku dla potrzeb wyznaczania nadzorczych norm płynności	21.700.000,-	
B2	Środki obce stabilne	57.000.000,-	
B3	Pozostałe zobowiązania na hurtowym rynku finansowym	60.200.000,-	
B4	Pozostałe zobowiązania	340.000,-	
B5	Środki obce niestabilne	162.000.000 ,-	
	MIARY PŁYNNOŚCI	Wymagana wartość minimalna	Wartość osiągnięta przez Bank
M1	Luka płynności krótkoterminowej	0,0	104.750.000 ,-
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,0	1,647
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	1,0	2,63
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,0	1,066

Ad. 1.

Podstawowa rezerwa płynności = 75.950.000,- i jest zgodnie z § 1 załącznika nr 1 do uchwały KNF nr 386 z 2008 r. sumą następujących pozycji:

1) kasa **6.450.000,-**

2) należności od Narodowego Banku Polskiego lub innego banku utrzymującego rezerwę obowiązkową z terminem płatności do 7 dni, z wyłączeniem kwoty rezerwy obowiązkowej
45.000.000 – 11.000.000 = **34.000.000,-**

3) należności od podmiotu regulowanego, którym przypisana została waga ryzyka kredytowego w metodzie standardowej 0%, 20% lub 50%, z terminem płatności do 7 dni, czyli banku krajowego – **3.500.000,-**

4) instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w ciągu 7 dni, czyli bonów skarbowych – **22.000.000,-**

5) otrzymane bezwarunkowe zobowiązania pozabilansowe, z których bank może efektywnie otrzymać środki na własne konto w terminie do 2 dni roboczych od dnia podjęcia decyzji o wykorzystaniu uprawnienia, czyli **10.000.000,-**

6) dodatnia różnica między wartością salda rezerwy obowiązkowej na dzień sprawozdawczy a wartością salda rezerwy obowiązkowej, która musiałaby zostać utrzymana od następnego dnia bilansowego do ostatniego dnia okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej, aby średnia wartość salda środków rezerwy obowiązkowej w całym okresie osiągnęła poziom rezerwy wymaganej w rozumieniu przepisów o rezerwie obowiązkowej - **0,-**

Ad. 2.

Uzupełniająca rezerwa płynności = 190.800.000,- jest zgodnie z § 2 załącznika nr 1 do uchwały KNF nr 386 z 2008 r. sumą następujących pozycji:

1) należności od Narodowego Banku Polskiego lub innego banku utrzymującego rezerwę obowiązkową banku z terminem płatności powyżej 7 dni i do 30 dni, z wyłączeniem kwoty rezerwy obowiązkowej, czyli **94.600.000,-**

2) należności od podmiotu regulowanego, którym przypisana została waga ryzyka kredytowego w metodzie standardowej 0%, 20% lub 50%, z terminem płatności powyżej 7 dni i do 30 dni, czyli banku krajowego **7.200.000,-**

3) instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w okresie powyżej 7 dni i do 30 dni, czyli obligacje skarbowe – **6.000.000,-**

4) instrumenty dłużne o obniżonym ryzyku szczególnym w kwocie możliwej do uzyskania w okresie do 30 dni **0,-**

5) kapitałowe papiery wartościowe płynne i zdywersyfikowane w kwocie możliwej do uzyskania w okresie do 30 dni – **3.000.000,-**

6) otrzymane bezwarunkowe zobowiązania pozabilansowe, z których bank może efektywnie otrzymać środki na własne konto w terminie do 10 dni roboczych od dnia podjęcia decyzji o wykorzystaniu uprawnienia, **80.000.000,-**

7) przepływy pieniężne wynikające z terminowych transakcji pozabilansowych wyznaczone w sposób ostrożny, w szczególności z uwzględnieniem § 12. - **0,-**

Ad.3.

Nadzorcze miary płynności dla Banku Spółdzielczego na dzień sprawozdawczy – wielkości wyliczone:

$M1 = (\text{Podstawowa rezerwa płynności} + \text{Uzupełniająca rezerwa płynności}) - \text{Środki obce niestabilne}$

Czyli $M1 = (A1+A2 - B5) = (75.950.000 + 190.800.000) - 162.000.000 = 104.750.000$

$M2 = \frac{(\text{Podstawowa rezerwa płynności} + \text{Uzupełniająca rezerwa płynności})}{\text{Środki obce niestabilne}}$

Czyli $M2 = (A1+A2 / B5) = (75.950.000 + 190.800.000) / 162.000.000 = 1,647$

Finanse i zarządzanie finansami

M3 = Fundusze własne banku dla potrzeb wyznaczenia nadzorczych norm płynności

Aktywa niepłynne

$$\text{Czyli } M3 = (B1 / A5) = \frac{21.700.000}{8.250.000} = 2,63$$

M4 =
$$\frac{\text{Fundusze własne banku} + \text{środki obce stabilne}}{\text{Aktywa niepłynne} + \text{aktywa o ograniczonej płynności}}$$

$$\text{Czyli } M4 = (B1+B2) / (A5+A4) = \frac{21.700.000 + 57.000.000}{8.250.000 + 65.600.000} = 1,066$$